



## MANATŪ MONO

*Mahana pae 1 nō tetapa 2023*

### **‘Ōrero ‘iritira’a i te ta’urua Parau Ti’amā**

E te Manatū,

Te Peretiteni o te Fare ‘Āpo’ora’a rahi nō Pōrīnetia farāni,

Te mau ti’a Fare ‘Āpo’ora’a rahi nō Pōrīnetia farāni,

Te mau fa’atere nō te mau pū ‘e te mau piha tōro’a o te Ta’ere Mā’ohi,

Te mau ti’a nō te Tōmite fa’atere a Te Fare Tauhiti Nui,

Te mau hoa, te mau manihini,

Tātou pā’āto’a,

‘Ia ora na !

Te reo, mai te hō’ē hōho’a ra e nā reira mai te ao i te hi’ohia atu. ‘Ua riro te mau reo ‘ei tīti’a, e patu rātou i tā tātou hi’ora’a i te ao nei, te huru ferurira’a ‘e tō tātou huru ti’ara’a i mua i te vetahi ‘e i mua ia tātou iho nei. Nā na e fa’atupu i tō tātou nei hīro’a ta’ata.

Te aura’a ra, e puna faufa’a fāito ‘ore ‘e te nihinihi ‘ia ‘ite ‘oe i te parau i te mau reo.

‘Ia au i te parau taru, ‘ia rahi tō ‘oe na reo, ‘ua rahi ato’a tō ‘oe mau vārua.

Te ruperupe ‘e te ‘ā’ano o tō tātou fenua tei pūpū mai te raura’a o te mau reo mā’ohi, e tē ha’apāpū atu nei au ē, tātou te Mā’ohi, e mea rahi tō tātou vārua. ‘Ua fāna’o tātou i te reo rau ‘e te fenua rau.

Hau atu i te raura’a o te mau reo Mā’ohi, tē vai nei tā tātou hi’ora’a, tā tātou faufa’a e tā’ati nei ia tātou ‘e tē fa’aoti nei te parau o tō tātou nei vārua, te hōhonura’a o tōna nātura ta’ata ‘e te ferurira’a mau o te nūna’a Mā’ohi.

Teie te faufa’a hō’ē roa o te papa o te ao Mā’ohi : te RI’I, te haeha’a ‘e te rahi ato’a nō reira mai te A-RI’I, mai reira mai te poietera’a mai te faufa’a i papa i tō tātou nei nūna’a Mā’ohi :

Te TURA- Te MAITAA’I – Te HAU – Te AUTAEA’ERA’A- Te AROHA- Te ORA.

Tau taime, e nānā na vau i tō teie mahana, tō tātou tōtaiete ‘e te mea tano ‘ore, ‘e tē parau nei au : ‘ahiri pa’i tā tātou mau tamari’i i ‘ite i te parau i tō tātou reo Mā’ohi, e’ita rātou e ātea i te Haeha’ara’a, te Hau, te Maita’i ‘e te Hi’ora’a i te tahi.

E FA’A TŪ RĀ, ‘oia ho’i, e ‘imi ,’e fa’a’ohipa i te mau rāve’a ato’a e mauhia ra e tātou, e ‘āuahā’ati ra ia tātou (FA’A) nō te fa’a’ite i te ti’ara’a tauī ‘ore ‘e te ho’o ‘ore (TŪ) o te hō’ē ta’ata ānei, o te hō’ē tao’a ānei, ‘o tā’u e ha’ARA’A. Te ti’ara’a pāpū o tō tātou mau reo.



'O tā'u teie tūtavara'a i ni'a i tō'u ti'ara'a Tāumihau nō te Ta'ere Mā'ohi, e ti'a'au i te ha'afaufa'ara'a o te mau reo Mā'ohi. Teie tĒ rave-'āmui-hia e tātou i te matahiti 2023 'e 2024.

- 'Ia ha'amanahia te Reo Tahiti mai te Reo Farāni nā roto i te fa'aotira'a a te Fāri'i Hau Metua 'e te hō'ē fa'aotira'a mā'itihia e te Fare 'Āpo'ora'a Rahi nō Pōrīnetia farāni, fa'aotira'a e tu'u-roa-hia atu i ni'a i te tīpera a te Peretiteni o te Hau Farāni. Tē ha'apāpū nei au i tā'ū turu i teie 'ōpuara'a.

- 'Ia ha'amauhia i te Fare Manatū mono, te hō'ē pū fāri'ira'a i te mau reo ato'a nā roto i te honora'a i te mau fare vāna'a ato'a o te mau Reo Mā'ohi, hō'ē tōmite tahu'a reo Mā'ohi, e ti'a ato'a mai te Tāumihau o te Fare 'Airā'a Ihi i roto, e tuatāpapa i te parau o te mau i'oa vāhi, te mau i'oa fenua, te ha'afaufa'ara'a i te parau o te raureo i te Fare ha'api'ira'a, i te mau vāhi ato'a, i te pae o te mau 'ohipa ato'a 'e te mau tōtaiete ato'a.

- Ha'afaufa'a i te reo Mā'ohi, te reo Tahiti ihoā rā, i te mau vāhi ato'a, i te mau vāhi ravera'a 'ohipa ato'a, (nā roto i te tāmāu-roa-ra'a i te mau paruai rua reo, te reo 'apa Mā'ohi)

'Oia mau, tē tārava noa ra te 'a'āu, e rohi rā mātou ma te aroha 'e te here tu'utu'u 'ore i tō tātou fenua.

Nō reira, tē 'oa'oa nei au i te ti'a atu i mua ia 'outou i teie mahana nō te 'āvāri i teie ta'urua mātāmua roa o te Parau Ti'amā.

Tē hina'aro nei au e ha'apōpou i te feiā ato'a i hōro'a i te ora i teie nei va'a :

- Te mau rauti ato'a (tahu'a ha'anihi, rohipepe, feiā 'ori, feiā hīmene, feiā fa'ati'a parau, te mau 'ihitai, te mau tāmuta ato'a, te mau rahu'a, te fei'ā ha'uti ta'ata ora, te feiā 'ōrero, te rauti hō'ē roa ) ;
- Te mau mero o te tata'ura'a 'Ārere;
- Te mau rima tauturu;
  - Te mau tōtaiete ato'a, te feiā pūpū ō, ( Tō te Tōmitera Teitei, Air Tahiti Nui, Air Tahiti, Vini, Le Tahiti by pearl resorts, Gree Climatiseurs, Pacific Films, TNTV, Radio 1, Tiare FM, Api FM, Hiti FM).

'E nō te fa'ahope, Te 'Utuāfare rahi nō Te Fare Tauhiti Nui, 'o tā'u e ha'amāuruuru maita'i atu nei.

Tē tītau nei au ia tātou pā'āto'a 'ia fa'ariro tātou i teie vāhi 'ei vāhi nō tātou, 'ia hi'ohi'o tātou, 'ia 'ōpere tātou, 'e 'ia riro teie vāhi 'ei vāhi tūtaura'a nō te hua'ai nō amuri mai.